

Українська асоціація педагогів і психологів початкової,
дошкільної та позашкільної освіти

**ПРОГРАМА
ПІДГОТОВКИ ДО СКЛАДАННЯ ІСПИТІВ (ЄДИНОГО ВСТУПНОГО
ІСПИТУ, ЄДИНОГО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ)
ДЛЯ ВСТУПУ НА ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ МАГІСТРА**

Київ 2024

Розробники програми:

- Олефіренко Т.О.** кандидат педагогічних наук, професор, декан Педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Матвієнко О.В.** доктор педагогічних наук, професор, заступник декана з наукової роботи та міжнародних зв'язків, завідувачка кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Матвієнко І.А.** старший викладач кафедри практичної психології, заступник декана з роботи зі студентами педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Пугач Ю.М.** кандидат філологічних наук, завідувач кафедри української й іноземних мов та методик викладання в початковій і дошкільній освіті педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Митник О.Я.** доктор педагогічних наук, кандидат психологічних наук професор, завідувач кафедри практичної психології педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Кушнірук С.А.** доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Вишківська В.Б.** кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки педагогічного факультету УДУ імені Михайла Драгоманова.

Рецензенти:

- Кільдеров Д.Е.** доктор педагогічних наук, професор, декан факультету технологій та дизайну УДУ імені Михайла Драгоманова;
- Пригодій М.А.** доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи інституту професійної освіти НАПН України

1. Пояснювальна записка

Програма спрямована на підготовку до складання вступних іспитів для здобуття ступеня магістра складена відповідно до «Програми єдиного вступного іспиту з іноземних мов», «Програми тесту загальної навчальної компетентності» єдиного фахового вступного випробування та «Програми предметного тесту з педагогіки та психології» єдиного фахового вступного випробування.

Програма містить чотири блоки, за якими здійснюється підготовка вступників, засвоєння яких дає можливість у доступній формі актуалізувати знання з відповідних напрямків. Вона включає практичні рекомендації щодо проходження:

- тесту загальної навчальної компетентності за розділами: критичне читання, аналітичне письмо, комунікація і медіація, логіко-аналітичний компонент;

- тесту з іноземної (англійської) мови за розділами: читання (абітурієнт має розуміти прочитаний текст, відокремлювати ключову інформацію, узагальнювати зміст прочитаного, робити висновки на основі прочитаного), використання мови (аналізувати й зіставляти інформацію, правильно вживати лексичні одиниці та граматичні структури, встановлювати логічні зв'язки між частинами тексту), граматичний інвентар (частини мови, види речень, пряма та непряма мова, словотвір);

- тесту з педагогіки та психології за розділами: основи педагогіки та психології, історія і теорія педагогіки та психології, методи дослідження у педагогіці та психології, прикладні психолого-педагогічні засади освіти, навчання, виховання та розвитку особистості.

Метою програми є систематизація та узагальнення знань, умінь та навичок з логіки, англійської мови, педагогіки та психології. Курс спрямований на розвиток вмінь та навичок, які допоможуть в розв'язанні тестових завдань у процесі підготовки до складання вступних іспитів для здобуття ступеня магістра складена відповідно до «Програми єдиного вступного іспиту з іноземних мов», «Програми тесту загальної навчальної компетентності» єдиного фахового вступного випробування та «Програми предметного тесту з педагогіки та психології» єдиного фахового вступного випробування

Основними завданнями опанування модуля є:

- 1) систематизувати знання про форми правильного мислення (поняття, судження, умовиводи), розкрити взаємозв'язок логіки зі змістом дисциплін гуманітарного та природничо-математичного циклів;

- 2) сформулювати вміння щодо розв'язання логічних задач методом вилучення та методом припущення;

- 3) розвинути вміння самостійно читати і розуміти автентичні тексти з іноземної (англійської) мови за визначений проміжок часу, аналізувати прочитаний текст, виокремлювати ключову інформацію, узагальнювати зміст

прочитаного, робити висновки на основі прочитаного; удосконалити мовленнєві та мовні граматичні і лексичні компетентності;

- 4) систематизувати та узагальнити знання :про закономірності, принципи, зміст, форми, методи та засоби навчання, виховання особистості; загальної психології; історії педагогіки та психології; методи дослідження у педагогії та психології; прикладні психолого-педагогічні засади освіти, навчання, виховання та розвитку особистості.

Основні програмні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№ з/п	Результати навчання	Компетентності
1.	<p>ПРН1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень</p> <p>ПРН3. Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.</p> <p>ПРН4. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність</p>	<p>ЗК1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях</p> <p>ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями</p> <p>ЗК3.Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.</p> <p>ЗК4.Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p> <p>ЗК5.Здатність до міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК7.Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел</p>
2.	<p>ПР-03. Критично оцінювати достовірність та надійність інформаційних джерел, дотримуватися юридичних і етичних вимог щодо використання інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у перебігу педагогічної діяльності в початковій школі.</p> <p>ПР-04. Спілкуватися із професійних питань засобами державної та іноземної мов в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.</p>	<p>СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.</p> <p>СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.</p> <p>СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та</p>

		організувати їхню пізнавальну діяльність.
--	--	---

Орієнтовний тематичний план

№ з/п	Назви тем	Кількість год	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
Блок 1. «Загальна навчальна компетентність»					
1.	Тема 1. Форми думки. Твердження. Судження	2	1	-	1
2.	Тема 2. Завдання з логічним навантаженням.	2	1	-	1
Усього за блок 1		4	2	-	2
Блок 2. «Іноземна (англійська) мова»					
3.	Тема 1. Особливості роботи з автентичними текстами англійською мовою.	6	2	2	2
4.	Тема 2. Лексичні та граматичні особливості сучасної англійської мови.	6	2	2	2
Усього за блок 2		12	4	4	4
Блок 3. «Педагогіка»					
5.	Тема 1. Основи педагогіки. Історія і теорія педагогіки.	10	2	2	6
6.	Тема 2. Прикладні психолого-педагогічні засади освіти, навчання. Виховання та розвитку особистості.	12	4	2	6
Усього за блок 3		22	6	4	12
Блок 4. «Психологія»					
7.	Тема 1. Загальна, вікова та педагогічна психологія.	5	1	1	3
8.	Тема 2. Експериментальна та соціальна психологія.	5	1	1	3
9.	Тема 3. Психологія особистості	2	2	1	3
10.	Тема 4. Історія психології та педагогіки	2	2	1	3
Усього за блок 4		22	6	4	12
Всього		60	18	12	30

Зміст модуля

Блок 1. «Загальна навчальна компетентність»

Тема 1. Форми думки. Твердження. Судження (2 год)

Суть логічного судження. Істинні і хибні судження. Перебудова істинного судження на хибне і навпаки. Види суджень. Твердження. Відмінність твердження від судження. Слова узагальнюючого характеру на початку тверджень та суджень. Побудова суджень однакових за змістом, побудова заперечення.

Просте судження та його структура. Складне судження із сполучниками "і", "або", "якщо...,то". Їх істинність та хибність. Слова "необхідно", "достатньо". Побудова суджень із словами "необхідно", "достатньо".

Тема 2. Завдання з логічним навантаженням (2 год)

Задачі, в яких зв'язок між предметами передано за допомогою відношень „більше”, „менше”. Задачі на планування найгіршого варіанта про предмети, які не мають пари та про предмети, які мають пару (рукавички, шкарпетки).

Прості комбінаторні задачі з використанням правила суми та правила добутку. Задачі на знаходження ймовірності події.

Координатна площина. Знаходження необхідних даних на графіках, діаграмах.

Блок 2. «Іноземна (англійська) мова»

Тема 1. Особливості роботи з автентичними текстами англійською мовою (6 год).

Використання різних стратегій у читанні: з розумінням основної інформації (ознайомлювальне читання), повної інформації (вивчальне читання) та пошук окремих фактів (вибіркове читання). Автентичні тексти з друкованих періодичних видань, інтернет-видань, інформаційно-довідкових і рекламних буклетів, художньої літератури. Тексти для ознайомлювального читання, тексти для вивчального та вибіркового читання.

Тема 2. Лексичні та граматичні особливості сучасної англійської мови (6 год).

Особистісна сфера (Повсякденне життя і його проблеми. Сім'я. Родинні стосунки. Характер людини. Помешкання. Режим дня. Здоровий спосіб життя. Дружба, любов. Стосунки з однолітками, у колективі. Світ захоплень. Дозвілля, відпочинок. Особистісні пріоритети. Плани на майбутнє, вибір професії.)

Публічна сфера (Погода. Природа. Навколишнє середовище. Життя в країні, мову якої вивчають. Подорожі, екскурсії. Культура й мистецтво в Україні та в країні, мову якої вивчають. Спорт в Україні та в країні, мову якої вивчають. Література в Україні та в країні, мову якої вивчають. Засоби масової інформації. Молодь і сучасний світ. Людина і довкілля. Одяг. Покупки. Харчування. Науково-технічний прогрес, видатні діячі науки. Україна у світовій спільноті. Свята, пам'ятні дати, події в Україні та в країні, мову якої вивчають. Традиції та звичаї в Україні та в країні, мову якої

вивчають. Видатні діячі історії та культури України та країни, мову якої вивчають. Визначні об'єкти історичної та культурної спадщини України та країни, мову якої вивчають. Музеї, виставки. Живопис, музика. Кіно, телебачення, театр. Обов'язки та права людини. Міжнародні організації, міжнародний рух.)

Освітня сфера (Освіта, навчання, виховання. Студентське життя. Система освіти в Україні та в країні, мову якої вивчають. Робота і професія. Іноземні мови в житті людини).

Іменник. Артикль. Прикметник. Числівник. Займенник. Дієслово. Прислівник. Прийменник. Сполучник. Речення. Пряма й непряма мова. Словотвір.

Блок 3. «Педагогіка»

Тема 1. Основи педагогіки. Історія і теорія педагогіки (10 год.).

Педагогіка у структурі сучасних наук. Загальні закономірності розвитку і соціалізації особистості. Методи дослідження у педагогіці. Педагогічна та психологічна думка XVII – початок XX ст. Педагогічна та психологічна думка XX - початку XXI ст.

Тема 2. Прикладні психолого-педагогічні засади освіти, навчання. Виховання та розвитку особистості (12 год.).

Дидактика – теорія освіти і навчання. Процес навчання: сутність, зміст, функції. Зміст освіти в сучасній школі. Методи і засоби навчання. Контроль навчання. Види і організаційні форми навчання. Урок як основна форма організації навчання. Позаурочні форми навчання. Педагогічні технології. Педагогіка партнерства. Сутність, зміст і структура процесу виховання, його мета і завдання. Методи виховання. Форми організації процесу виховання. Учнівське самоврядування.

Блок 4. «Психологія»

Тема 1. Загальна, вікова та педагогічна психологія (5 год)

Об'єкт, предмет психології. Психіка як об'єкт психології. Психічні явища як предмет психології. Основні категорії психології: психіка, свідомість, особистість, діяльність, спілкування, образ. Структура та основні галузі психології. Фундаментальна та прикладна психологія.

Вікова періодизація психічного розвитку особистості (за Е. Еріксоном). Вікові та індивідуально-типологічні особливості розвитку особистості та їх урахування в освітньому процесі. Характеристика особистості учня як суб'єкта освітнього процесу.

Навчання, учіння, наслідання. Пізнавальний інтерес, умови його розвитку у навчанні. Етапи та рівні засвоєння знань. Розвивальна сутність методів навчання.

Тема 2. Експериментальна та соціальна психологія (5 год)

Суб'єкти (сім'я, формальні та неформальні групи однолітків) і агенти (освіта, традиційні ЗМІ: та нові медіа: Інтернет, соціальні мережі) соціалізації. Поняття ресоціалізації.

Планування та забезпечення якості дослідження. Наукові дослідження в педагогіці та психології: різновиди, проблема, мета, завдання, об'єкт, предмет.

Програма дослідження: структура, вимоги до її 0,5-1,5 складання та етапи дослідження. Гіпотези дослідження: теоретичні, емпіричні, статистичні. Вибірковий метод: генеральна сукупність, вибірка, основні вимоги до формування вибірки, методи формування. Якість інформації: репрезентативність, валідність, надійність. Методи збирання інформації: Спостереження: види, переваги і недоліки, роль спостерігача. Експеримент: види (констатувальний, формувальний, природний, лабораторний) та основні етапи проведення. Поняття «тестування». Види тестів: проєктивні тести, тести дослідження особистості, тести пізнавального розвитку, тести досягнень, педагогічне тестування. Методи опитування. Анкетування (поштові, пресові, он-лайн, експертні, індивідуальні, групові). Анкета: види питань, методичні вимоги до композиції анкети та до формулювання питань. Інтерв'ювання. Експертні опитування (метод експертної оцінки): пошук, відбір та підготовка експертів. Види і процедури експертного опитування. Соціометрія: процедура застосування інструментарію (анкета, шкали). Та аналіз продуктів діяльності. Аналіз документів. Контент-аналіз. Методи аналізу емпіричних даних. Вимірювання: визначення, види, рівні. Описова статистика. Кількісний та якісний аналіз даних, Аналіз кореляційного зв'язку між двома змінними. Коефіцієнти кореляції.

Професійна діяльність: поняття та етапи професіоналізації (професійне самовизначення, професійне навчання, професійна адаптація, професійне становлення, професійна реалізація, завершення професійної діяльності). Вчитель як суб'єкт професійної діяльності. Особистість вчителя та його педагогічна майстерність. Мотивація та стимулювання професійної діяльності (за ієрархією потреб А. Маслоу). Професійне (емоційне) вигорання педагога. Спілкування і в педагогічній діяльності. Складові спілкування (комунікативна, перцептивна, інтерактивна). Бар'єри педагогічного спілкування. Конфлікт і конфліктна ситуація. Види конфліктів (внутрішньоособистісний, міжособистісний, внутрішньогруповий, міжгруповий). Конфлікти в освітньому середовищі. Стилі поведінки в конфлікті (суперництво, уникнення, компроміс, співпраця, пристосування). Профілактика (психологічна просвіта, недопущення дискримінації, матеріальне та моральне заохочення, дотримання корпоративної культури) та розв'язання (досягнення компромісу чи співпраці) педагогічних конфліктів. Медіація як форма врегулювання конфлікту. Девіантна поведінка особистості. Поняття та види (позитивна і негативна) девіацій. Суїцидальна та залежна поведінка. Булінг. Мобінг, Ейджизм. Рівні девіантної поведінки. Соціальні та психологічні чинники девіантної поведінки. Профілактика девіантної поведінки: просвіта, соціальна реклама, корекційні програми, створення ситуації успіху.

Тема 3. Психологія особистості (6 год)

Процес розвитку особистості. Біологічні (вродженість, спадковість) та соціальні (соціалізація, середовище, діяльність та виховання) чинники та закони психічного розвитку особистості. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість» та «індивідуальність». Мотиви та мотивація

особистості. Потреби, інтереси, переконання, ідеали. Спрямованість особистості. Мотивація навчальної діяльності. Гра, навчання, праця як види діяльності. Діяльність учня в освітньому процесі та її види. Сутність та характеристика навчальної діяльності школяра. Соціалізація особистості: сутність, етапи (первинна, вторинна), механізми (адаптація, інтеграція). Цінності та ціннісні орієнтації особистості. Життєві перспективи. Цілі життя. Самоактуалізація та самореалізація особистості: сутність та риси.

Особистість у життєвому та професійному просторі. Соціально-психологічна структура особистості. Соціальні статуси: поняття та види (офіційний і неофіційний, приписаний і здобутий). Соціальні ролі: поняття та види (активні й пасивні, явні й латентні). Соціальна позиція особистості. Стать і гендер. Маскулінність. Фемінінність. Андроґінність. Гендерна ідентичність. Кризи гендерної ідентичності. Гендерні стереотипи: поняття та види (традиційні та егалітарні). Гендерна рівність і дискримінація. Сексизм. Фемінізм.

Тема 4. Історія психології та педагогіки (6 год)

Психологічна думка XVII - початок XX ст. Кордоцентризм у психолого-педагогічних поглядах П. Юркевича. «Вільне виховання» в педагогічній системі М. Монтесорі. О. Лазурський: вчення про нахили та обдарованість особистості. Психологія як наука про безпосередній досвід: В. Вундт. Г. Еббінгауз: закони пам'яті. Крива забування Г. Еббінгауза. Полікультурність - головний принцип педагогічної позиції М. Драгоманова. Педагогічна та психологічна думка XX - початку XXI ст. Психоаналітична теорія З. Фрейда. Структура особистості: Воно (Id), Я (Ego) і Над-Я (Super Ego). Етапи психосексуального розвитку особистості. Механізми психологічного захисту особистості. Індивідуальна психологія А. Адлера. Комплекс меншовартості. Аналітична психологія К.-Г. Юнга. Структура особистості. Архетипи колективного несвідомого. Неофройдизм (Е. Фромм, В. Еріксон). Класичний біхевіоризм (Дж. Уотсон, І. Павлов, Б. Скіннер) та необіхеворизм (А. Бандура). Гуманістична психологія (А. Маслоу, К. Роджерс, В. Франкл, І. Ялом). Генетична психологія Ж. Піаже.

Рекомендована література

Блок 1. «Загальна навчальна компетентність»

Основна література

1. Митник О.Я. Логіка, 5 клас. Експериментальний навчальний посібник / Олександр Якович Митник. К.: Початкова школа, 2006. 72 с.
2. Тофтул М.Г. Логіка. К., 1999. 336 с.

Блок 2. «Іноземна (англійська) мова»

Основна література

1. Exam Trainer: Посібник з підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО) з англійської мови / Мартинюк А. П., Набокова І. Ю., Свердлова І. О., Юрченко А. А. Dinternal-Book, 2017. 83 с.

2. Focus on Exams: B1+ / Michalowski B., Petrechko M., Mckean S., Kirby K. Pearson Education Limited, 2019. 35 p.
3. Focus on Exams: B2 / Michalowski B., Petrechko M., Mckean S., Kirby K. Pearson Education Limited, 2019. 35 p.
4. Mitchell H. Q., Malkogianni M. Grammar & Vocabulary Practice: Upper-Intermediate B 2. MM Publications, 2012. 168 p.
5. Weale H., Yurchenko A. Oxford Exam Trainer B2. Oxford University Press. 2019. 185 p.
6. Weale H., Yurchenko A., Redchenko T. Oxford Exam Trainer B1. Oxford University Press. 2018. 207 p.
7. Посібник для підготовки до ЄВІ з англійської мови до магістратури / Лисицька О. П. та ін.; за заг. ред. В. П. Сімонок. Харків: Право, 2021. 236 с.

Допоміжна література

1. Exam Choices. School leaving exam preparation. Reading and Vocabulary. Pearson Central Europe Sp. z. o. o., 2014. 30 p.
2. Longman Dictionary of Contemporary English: 6th edition. Pearson Education Limited, 2015. 2224 p.
3. Macmillan English Dictionary for Advanced Learners: new edition. Macmillan, 2012.
4. McCarthy M., O'Dell F. English Vocabulary in Use: Upper-Intermediate. Cambridge University Press, 2017. 280 p.
5. Олександренко Т. В. Кравчина К. В. Англійська мова : тестові завдання до вступних іспитів за освітньо-кваліфікаційним рівнем “магістр” = English : Practical Tests for Applicants of Master’s Degree. Хмельницький: ХНУ, 2017. 144 с.

Блок 3. «Педагогіка»

Основна

1. Андрущенко В.П. Феномен освіти: У 5-ти кн. Кн. 3. Екзистенційний простір освіти: монографія. Суми: Університетська книга, 2020. 500 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / І. Д. Бех. К. : Либідь, 2008. 839 с.
3. Виховання у цілісному педагогічному процесі: Навчально-методичний комплекс / Укладачі Л.П.Вовк та ін. Київ: «МП Леся», 2008. – 376 с.
4. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: навчальний посібник. Київ: Знання, 2008. 566 с.
5. Волкова Н.П. Педагогіка : навч. посіб. 4-те вид., стереотип. Київ : Академвидав, 2012. 616 с. URL: <https://www.slideshare.net/ssuser491ed5/2002-69933983>
6. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів, 2-е вид. К., «Освіта України», «КНТ», 2008. 528 с.
7. Інноваційні авторські освітньо-виховні системи: досвід учителів України: науково-методичний посібник / наук. обґрунтування, заг. ред. Н.М.

Дем'яненко. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. 353 с.

8. Концепція «Нова українська школа» [Електронний ресурс]. URL: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya>

9. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді від 16.06.2015. [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0641729-15#Text>

10. Кушнірук С.А. Педагогіка. Курс лекцій.: Навч. посібник. Київ: НПУ, 2011. 472 с.

11. Левківський М.В., Історія педагогіки: Навчальний посібник / М.В. Левківський, Д.І. Пащенко. Київ. Центр учбової літератури, 2016. 380 с.

12. Максимюк С. П. Педагогіка: навч. посібник. Київ : Кондор, 2005. 667 с. URL: https://4vprpo.org.ua/download/metod_prob1/pedagogika.pdf

13. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи : Навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2015. 632 с.

14. Марушкевич А.А. Основи педагогіки: Навчальний посібник. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2007. 123 с.

15. Мойсеюк Н.Є. Педагогіка : Навч. посіб. 5-е вид., доп і перероб. К.: ВАТ "Білоцерківська книжкова фабрика", 2007. 656 с. URL: https://westudents.com.ua/knigi/347-pedagogka-mouseyuk-n.html#google_vignette

16. Нова українська школа у базовій середній освіті: впевнені кроки Запорізької області: науково-методичний посібник / відп. ред. Т.Є. Гура ; КЗ «ЗОППО» ЗОР. Запоріжжя : ЗОППО, 2022. 303 с. (Наукова книга).

17. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. Київ: «Видавничий дім Плеяди», 2017. 206с.

18. Освіта в умовах воєнного стану: виклики, розвиток, повоєнні перспективи. Інформаційно-аналітичний збірник / Київ: МОН, 2023. 64 с.

19. Фіцула М.М. Педагогіка. Навчальний посібник. 3-тє видан. К., 2009. 560 с. URL: <https://studfile.net/preview/5512545/>

Допоміжна

1. Закон України «Про освіту» (Наказ № 2657 від 18.12.2018). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145>

2. Кузьмінський А.І., Вовк Л.П., Омеляненко В.Л. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум. Київ, 2006.

3. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2014. 440 с.

4. Педагогічна майстерність: Підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос та ін.; За ред. І.А. Зязюна. Київ, 2008.

Блок 4. «Психологія»

Основна література

1. Галян О.І., Галян І.М. Експериментальна психологія : навч. посіб. Київ: Академвидав, 2012. 400с.

2. Загальна психологія : навч. посіб./ О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. Київ: Каравела, 2015. 640 с.

3. Історія психології: від античності до початку ХХ століття: навч. посібник / авт. уклад. О.П. Коханова, 2016 - НВП «Інтерсерів». 235 с.

4. Сергєєнкова О. П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасєка О. В. Вікова психологія. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. 376 с.

5. Столяренко О. Б. Психологія особистості. Навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2016. 280 с.

Допоміжна література

1. Варій М. Й. Загальна психологія: підручник. 3-тє вид. Київ: ЦУЛ, 2009. 1007 с.

2. Варій М.Й. Психологія особистості : навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2008. – 592 с.

3. Історія психології: курс лекцій, навч. посібник / укладач Н.В. Гриньова. Умань: Візаві, 2012. 209 с.